

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/82/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2214209526
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 09. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlatica Javorová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:2214209526.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zlatice Javorovej a členiek senátu JUDr. Gabriely Briškovej a JUDr. Dominiky Horváthovej v spore žalobcu: A. B., nar. XX. augusta XXXX, trvalo bytom C. XX, zastúpeného advokátom: JUDr. Zsolt Hodosi, Veľkoblahovská 6750, 929 01 Dunajská Streda, IČO: 45014515, proti žalovanej: D. A., E. B., nar. XX. mája XXXX, trvalo bytom D. F., G. H. I. J., K. L. XXX/X, zastúpenej splnomocnenkyňou: Potásch & Potásch s.r.o., Jedľová 7/14037, 821 07 Bratislava, IČO: 47258616, o určenie vlastníctva k nehnuteľnosti, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda z 30. marca 2021 č. k. 5C/356/2014-322, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalovaná má voči žalobcovi nárok na náhradu trov tohto odvolacieho konania v plnom rozsahu.

III. Odvolací súd nariaďuje súdu prvej inštancie vykonanie opravy úvodnej časti napadnutého rozsudku uvedením správneho predmetu konania a vykonanie opravy IV. výroku napadnutého rozsudku uvedením správneho dátumu nariadenia zrušovaného predbežného opatrenia.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie I. žalobu zamietol; II. žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 100%; s tým, že III. o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku v samostatnom uznesení; IV. zrušil predbežné opatrenie nariadené dňa 11.08.20124, č.k. 5C/356/2014-35.

Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 7 ods.1, § 38 ods. 1 a 2, § 123, § 460 § 461 ods.1 O. z. (zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov); § 132, § 137 písm. c/ CSP (zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov) a poukazom na judikát R 50/1984.

Vecne dôvodil, že žalobca sa žalobou (doručenou súdu prvej inštancie) dňa 13. 5. 2014 domáhal určenia neplatnosti právneho úkonu, kúpnej zmluvy uzavretej dňa 11.07.2012 medzi právnym predchodcom žalobcu (M. I.) a žalovanou 1/ (C. I.), ako predávajúcimi a žalovanou 2/ (D. A.) ako kupujúcou, ktorej predmetom bola nehnuteľnosť, byt číslo X na X. nadzemnom podlaží vo vchode číslo XX trojposchodového bytového domu, súpisné číslo XXX, nachádzajúci sa na N. F., D. F., katastrálne územie D. F. a spoluvlastnícky podiel na spoločných častiach, spoločných zariadeniach a príslušenstve bytového domu, pozemok parcela číslo 1880/94, ako zastavané plochy a nádvoria 219 m², parcela číslo 1880/95 ako zastavané plochy a nádvoria 216 m², parcela číslo 1880/96 ako zastavané plochy a nádvoria o výmere 218 m², vedené na liste vlastníctva číslo XXXX Okresného úradu odbor katastrálny Dunajská Streda, s odôvodnením, že jeho právny predchodca (starý otec M. I.) zanechal

závet spísaný do notárskej zápisnice pod č. N 748/2004, Nz 69068/2004 dňa 10.9.2004, žalobca ako závetný dedič po starom otcovi, má naliehavý právny záujem na určení neplatnosti kúpnej zmluvy, keď v dedičskom konaní po poručiteľovi sa v čase jeho smrti (zomrel XX.XX.XXXX) nenašiel žiaden majetok, ktorý by mohol žalobca zdediť. V prípade úspešnosti žaloby, by sa zmenila jeho právna pozícia ako dediča zo závetu. Starý otec mal trpieť Parkinsonovou chorobou a mozgovou aterosklerózou, ktoré dve choroby spolu boli objektívne spôsobilé prispieť k sťaženej duševnej činnosti jedinca, ktorá mohla vyústiť až do jeho demencie. Rovnako mal za to, že aj stará matka (C. I., pôvodne žalovaná 1/) trpela mozgovou aterosklerózou v štádiu viacložiskového poškodenia mozgu, demenciou u Alzheimerovej choroby, depresívnou poruchou a bludmi. Obaja kúpnu zmluvu podľa žalobcu uzavreli v stave duševnej poruchy, ktorá ich robila na tento úkon nespôsobilými.

V priebehu konania dňa XX.X.XXXX zomrela žalovaná 1/ C. I., dedičské konanie po poručiteľke prebehlo na notárskom úrade JUDr. Jany Horváthovej pod sp. zn. 12D/12/2017, Dnot 67/2017.

Na pojednávaní dňa 8.12.2017 advokát žalobcu žiadal pripustiť zmenu petitu žaloby, súd prvej inštancie na tomto pojednávaní vyhlásil uznesenie, ktorým I. súhlasil so zmenou petitu žaloby nasledovne : II. Súd určuje, že bezpodielovými vlastníkami nehnuteľnosti - byt č. X na druhom nadzemnom podlaží vo vchode č. XX trojposchodového bytového domu so súpisným č. XXX, nachádzajúceho sa na N. F. O. H. D. F., k. ú. D. F., spoluvlastnícky podiel na spoločných častiach, spoločných zariadeniach a príslušenstve bytového domu vo výške 144/10000, spoluvlastnícky podiel na zastavanom pozemku vo výške 144/10000, a to: - pozemok - parc. č. 1880/94 ako zastavané plochy a nádvoria vo výmere 219 m², ide o parcelu registra „C“ KN, pozemok - parc. č. 1880/95 ako zastavané plochy a nádvoria vo výmere 216 m², ide o parcelu registra „C“ KN, pozemok - parc. č. 1880/96 ako zastavané plochy a nádvoria vo výmere 218 m², ide o parcelu registra „C“ KN, to všetko vedené na LV č. XXXX na Okresnom úrade Dunajská Streda, odbor katastrálny, pre obec Dunajská Streda, k. ú. D. F. (ďalej aj „sporná nehnuteľnosť“), v čase smrti boli: M. I., rodné priezvisko I., dátum narodenia X.X.XXXX, rod. č.: XXXXXX/XXX, dátum úmrtia XX.XX.XXXX, naposledy bytom XXX XX D. F., N. F. G. XXX/XX, občan SR, C. I., rodné priezvisko F., dátum narodenia XX.X.XXXX, rodné č.: XXXXXX/XXX, dátum úmrtia XX.X.XXXX, naposledy bytom XXX XX D. F., N. F. G. XXX/XX, občan SR a III. žalobca má právo voči žalovanej na náhradu trov konania vo výške 100%. Právny zástupca žalovanej spochybnil tvrdenia žalobcu o spochybnení spôsobilosti na právne úkony, ktorá mala byť ovplyvnená zdravotným stavom právnych predchodcov, ktorú skutočnosť žiadal preukázať odborným posudkom na zistenie duševného stavu predávajúcich v čase uzavretia kúpnej zmluvy.

Rozsudkom (z 9.4.2019 č. k. 5C/356/2014-234) súd prvej inštancie I. žalobu zamietol, II. žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 100%, s tým, že III. o výške náhrady trov konania rozhodne po právoplatnosti tohto rozsudku v samostatnom uznesení.

Uznesením z 29.09.2020 pod č.k. 10Co/250/2019-274, odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie (z 9.4.2019 č. k. 5C/356/2014-234) zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, keďže súd prvej inštancie v predmetnom spore uznesenie o pripustení zmeny žaloby, vyhlásené na pojednávaní 8.12.2017, písomne nevyhotovil ani nedoručil stranám, a namiesto rozhodnutia o zmenenej žalobe rozhodol súd prvej inštancie o pôvodnej žalobe. Posúdenie platnosti resp. neplatnosti kúpnej zmluvy bolo pritom iba predbežnou otázkou vo vzťahu k zmenenému žalobnému návrhu.

Súd prvej inštancie následne vypracoval uznesenie o zmene petitu žaloby (z 8.12.2017 pod č. k. 5C/356/2014-287), ktoré doručil stranám sporu, uznesenie nadobudlo právoplatnosť 7.12.2020. Vyznačil tiež právoplatnosť uznesenia o zastavení konania voči pôvodnej žalovanej 1/ C. I. (uznesenie z 8.3.2017 č. k. 5C/356/2014-91), keď jediným dedičom po poručiteľke bol žalobca, ktorého zastupoval JUDr. Zsolt Hodosi, toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 25.3.2017.

Súd prvej inštancie vychádzal zo zisteného skutkového stavu veci, podľa ktorého žalobca je závetným dedičom po poručiteľovi M. I., nar. X.X.XXXX, ktorý zomrel dňa XX.XX.XXXX, dedičské konanie po ňom bolo vedené pod sp. zn. 9D/145/2013 Okresného súdu Dunajská Streda a Dnot. 280/2013 notárskeho úradu JUDr. Jany Horváthovej, podľa závetu spísaného do notárskej zápisnice dňa 10.9.2004 pod č. N 748/2004, Nz 69068/2004 na notárskom úrade JUDr. Dalmy Nürnbergrovej, poručiteľ zanechal celý svoj majetok, veci hnutelné i nehnuteľné, majetkové práva prechádzajúce dedičskou postupnosťou, a to hlavne nehnuteľnosť v kat. území D. F., byt číslo X na X. poschodí v trojposchodovom obytnom dome s č. XXX (správne XXX), č. orientačné XX N. K. N. F., na parcele číslo 1080/94, 1080/95, 1082/96 (správne 1080/96) pre prípad svojej smrti svojmu vnukovi - žalobcovi s tým, že súčasne vyzval dedičku (P. B., svoju dcéru) prichádzajúcu do úvahy ako zákonný dedič, aby sa vzdala svojho zákonného (dedičského) nároku (v prospech jej syna - žalobcu). V rámci tohto závetu poručiteľ vydedil dvoch zákonných dedičov - synov Q. I. a A. I., ako aj ich potomkov.

Následne právni predchodcovia žalobcu, starí rodičia, za života, po spísaní závetu M. I., uzavreli dňa 11.7.2012 kúpnu zmluvu, ktorou odpredali nehnuteľnosť, byt číslo X na X. poschodí vo vchode číslo XX trojposchodového domu číslo súpisné XXX nachádzajúci sa na parcele 1880/94, 1880/95 1880/96, ako aj ideálneho podielu (144/10000-in) priestoru na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu (ako aj ideálneho podielu 144/10000-in parc. č. 1880/94 t. j. zast. plochy a nádvoria o výmere 219 m², parc. č. 1880/95 t.j. zast. plochy a nádvoria o výmere 216 m² a parc.č. 1880/96 t. j. zast. plochy a nádvoria o výmere 218 m²), nachádzajúci sa v D. F. vedené na LV číslo XXXX za dohodnutú kúpnu cenu 30.000 eur. Rozhodnutím Správy katastra Dunajská Streda dňa 15.8.2012 pod číslom V 3666/12, bol povolený vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností v prospech žalovanej D. A..

Z lekárskej správy (geriatrického odd. NsP Dunajská Streda) o zdravotnom stave poručiťľa M. I. zistil, že bol hospitalizovaný od 11.7.2013 do 22.7.2013 pre zhoršovanie zdravotného stavu, nechutenstvo a chudnutie, neuvádzajú sa žiadne údaje o zhoršenom zdravotnom stave psychického alebo neurologického pôvodu.

V prípade poručiťľky C. I. boli predložené lekárske správy z roku 2013 a 2014, keď už bola menovaná sledovaná na psychiatrickej ambulancii v Dunajskej Strede a nastavená na medikamentnú liečbu, z dôvodu zistenej tendencie Alzheimerovej choroby F 00. 1 MMS 18 bodov depresívnej poruchy anorganického syndrómu s bludmi.

Poručiťľka C. I. (pôvodná žalovaná 1/), E., nar. XX.X.XXXX, zomrela v priebehu konania, dňa XX.X.XXXX, zanechala celý svoj majetok, veci hnuťľné i nehnuteľné žalobcovi (závetom spísaným do notárskej zápisnice dňa 10.9.2004 pod č. N 747/2004, Nz 69066/2004 na notárskom úrade JUDr. Dalmy Nürnbergrovej, poručiťľka zanechala celý svoj majetok, veci hnuťľné i nehnuteľné, majetkové práva prechádzajúce dedičskou postupnosťou, a to hlavne nehnuteľnosť v kat. území D. F., byt číslo X na X. poschodí v trojposchodovom obytnom dome s.č.XXX, č. orientačné XX, K. N. F., na parcele číslo 1080/94, 1080/95, 1080/96, pre prípad svojej smrti svojmu vnukovi - žalobcovi s tým, že súčasne vyzvala P. B. (svoju dcéru) aby sa vzdala svojho dedičského nároku v prospech jej syna - žalobcu. V rámci tohto závetu poručiťľka vydedila dvoch zákonných dedičov - synov Q. I. a A. I., ako aj ich potomkov). Poručiťľka zanechala aktíva v hodnote 29,14 eur (uznesením OS Dunajská Streda z 18.10.2017 pod sp. zn. 12D/12/2017 Dnot 67/2017 súd I. určil všeobecnú hodnotu majetku poručiťľky sumou 29,14 eur, výšku dlhov: žiadne, čistú hodnotu dedičstva 29,14 eur; II. potvrdil nadobudnutie dedičstva žalobcovi v celosti; III. určil notárovi JUDr. Jane Horváthovej odmenu a náhradu hotových výdavkov vrátane DPH spolu v sume 46,99 eur..., uznesenie nadobudlo právoplatnosť 18.10.2017) na základe závetu v prospech žalobcu.

Pokiaľ ide o vyriešenie prejudiciálnej otázky, neplatnosť právneho úkonu, kúpnej zmluvy zo dňa 11.7.2012, súd prvej inštancie dôvodil, že pre absolútnu neplatnosť právneho úkonu je charakteristické, že pôsobí ex tunc, t.j. od začiatku, nastáva priamo zo zákona a aj keď sa jej môže dovoľávať každý, kto má na tom právny záujem, nie je potrebné, aby táto neplatnosť bola deklarovaná súdnym alebo iným rozhodnutím orgánu právnej ochrany, určenie absolútnej neplatnosti právneho úkonu v súdnom konaní predpokladá naliehavý právny záujem na takomto určení, inak súd takejto žalobe nemôže vyhovieť, prihliada sa na ňu aj bez námietky, t. j. z úradnej povinnosti (ex offa), nemožno ju žiadnym spôsobom napraviť (konvalidácia alebo ratihabícia), čo vyplýva z toho, že nemožno naprávať úkon, ktorý neexistuje, a nadväzne na to z rovnakého dôvodu nemožno od takého právneho úkonu (zmluvy) odstúpiť, nie je časovo obmedzená, aj keď určitou výnimkou je, ak sú splnené ostatné zákonné predpoklady, inštitút vydržania, kde aj absolútne neplatný právny úkon môže byť iusta causa possessionis, zakladá nároky z bezdôvodného obohatenia (§ 451 a nasl.).

S poukazom na ust. § 137 CSP mal súd prvej inštancie za to, že v prípade žalobcu bol daný naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva právnych predchodcov k predmetnej nehnuteľnosti, keď v prípade úspechu určovacej žaloby, by sa zmenila právna pozícia žalobcu, ktorý by nastúpil ako závetný dedič po poručiťľoch, ktorý by bol oprávnený zdediť všetok hnuťľný, ako aj nehnuteľný majetok, teda aj to čo bolo predmetom kúpnej zmluvy, ak by sa táto nehnuteľnosť zaradila do aktív dedičstva a následne po prejednaní ju nadobudol. Práve vzhľadom na skutočnosť, že žalobca bol závetným dedičom, nemohol sa domáhať vydania nehnuteľnosti, ku ktorej mal právo ako závetný dedič, pričom objektívne táto nehnuteľnosť v čase smrti poručiťľľa už prešla do vlastníctva tretej osoby. Súd dospel k záveru, že uvedený stav preto nebolo možné odstrániť iným postupom ako domáhať sa určenia vlastníckeho práva právnych predchodcov žalobcu a neplatnosť právneho úkonu, ktorého predmetom bola vec, ktorá by inak patrila do dedičstva po poručiťľovi, ak by nedošlo k prevodu vlastníckeho práva v čase pred smrťou poručiťľľa, ako predbežná otázka. Vyriešením tejto otázky sa odstráni neistota na strane žalobcu, či predmetná nehnuteľnosť bude tvoriť aktíva dedičstva.

Súd prvej inštancie uviedol, že na ozrejenie tvrdení žalobcov, pre vyriešenie prejudiciálnej otázky - platnosti právneho úkonu/kúpnej zmluvy a otázky spôsobilosti predávajúcich na právne úkony v čase uzavretia kúpnej zmluvy, boli potrebné odborné znalosti, preto nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru zdravotníctva odvetvie psychiatria, MUDr. Máriom Strakom. Zo znaleckých posudkov MUDr. Mária Straku, znalca z odboru zdravotníctvo, odvetvie psychiatria, č. 100/2018 (týkajúceho sa C. I.) a č. 103/2018 (týkajúceho sa M. I.) vyplývajú závery, že tak C. I., ako aj M. I. boli v čase podpísania kúpnej zmluvy dňa 11.7.2012 schopní prejavíť slobodný názor, s vysokou kritickosťou. C. I. s vysokou pravdepodobnosťou v čase vykonania predmetného právneho úkonu trpela zmiešanou cievnou demenciou, ktorý typ demencie je častý a dlhodobo sa vyvíjajúci so stavmi zlepšenia a zhoršenia roky, pri telesných ochoreniach, ktoré u nej boli prítomné. Napriek cievnnej demencii ľahkého stupňa pacient je ešte schopný vykonávať právne úkony, pričom u nej bola táto zmena po psychiatrickej liečbe zaevidovaná na ambulancii od 3.12.2013 a posledná kontrola 23.12.2016. Predchádzajúce kontakty so psychiatrom boli dôvodovom neurotickej dekompenzácie, depresívneho ladenia v roku 1986. Následne v roku 2010 bolo zistené viacložiskové poškodenie, senilná demencia v spodnej stene a v roku 2012 diabeticko-sklerotická encephalopathia, zábudlivosť. V prípade poručiťľa M. I. jednoznačne znalec konštatoval, že v jeho dokumentácii nie je preukázané a zdokumentované psychiatricky, že by trpel duševnou poruchou v čase uzavretia kúpnej zmluvy. Na preukázanie by sa vyžadovalo jeho vyšetrenie znalcom, pre jednoznačný záver, a to len po klinickom psychiatrickom vyšetrení nebohého a nijako inak. Ďalej dôvodil, že dedenie je nadobudnutie dedičstva (majetku) dedičmi po smrti fyzickej osoby. Dedičia sú právnymi nástupcami po poručiťľovi v tých veciach, ktoré smrťou poručiťľa nezaničajú. Dediť teda možno iba po smrti fyzickej osoby. Dedičstvo sa nadobúda ku dňu smrti poručiťľa. Definitívne sa táto skutočnosť - nadobudnutie majetku potvrdí rozhodnutím o dedičstve. Okamih smrti je dôležitý z hľadiska právneho nástupníctva, a to nielen z hľadiska nadobudnutia vlastníckych práv, ale aj iných práv či povinností. Aj keď sa dedičstvo nadobúda smrťou poručiťľa, to neznamená, že dedič môže disponovať dedičstvom už odo dňa smrti. Jeho právo sa musí potvrdiť rozhodnutím súdu o dedičstve alebo vydaním osvedčenia o dedičstve notárom. V období medzi dňom smrti a dňom právoplatnosti uznesenia súdu o dedičstve alebo právoplatnosťou osvedčenia o dedičstve možno robiť iba bežné úkony týkajúce sa dedičstva. Na ostatné úkony je potrebný súhlas súdu. V prípade, ak by ku dňu smrti už neexistovala tá konkrétna vec alebo právo, ktoré mali pripadnúť určitému dedičovi, v takom prípade je v tejto časti závet neúčinný, nemožno ho vykonať. V tejto časti však závet nestráca platnosť. Ak by sa totiž neskôr ukázalo, že vec, ktorú mal dedič zdediť, predsa len existuje, môže svoje dedičské právo uplatniť podľa pôvodného závetu, ktorý sa aj v tejto časti stane účinným. Nie je povinnosťou ostatných dedičov kompenzovať nároky toho dediča, ktorý nenadobudne odkázanú vec alebo právo. To neprichádza do úvahy, ak sú určené dedičské podiely. V takom prípade sa vychádza zo zistenej hodnoty dedičstva ku dňu smrti poručiťľa a až tá sa delí podľa podielov.

Hodnotiac každý dôkaz jednotlivo ako aj vo vzájomnej súvislosti súd prvej inštancie dospel k záveru o nedostatku dôkazov a nemožnosti vykonania podstatných dôkazov ako napr. psychiatrického vyšetrenia predávajúcich na zistenie ich zdravotného stavu v čase uzavretia kúpnej zmluvy, ktoré by bolo rozhodujúce pre posúdenie, či v čase v ktorom zmluvu uzatvárali so žalovanou trpeli duševnou poruchou, ktorá ich robila pre tento úkon nespôsobilými. Na základe existujúcich dôkazov, z ktorých najpodstatnejšie boli závery znaleckých posudkov na zistenie zdravotného stavu predávajúcich v čase uzavretia kúpnej zmluvy, mal súd za preukázané, že v prípade M. I. neexistovali žiadne záznamy z daného obdobia, ktoré by nasvedčovali tomu, že v čase v ktorom zmluvu uzatváral, trpel duševnou poruchou, ktorá by ho robila pre tento úkon nespôsobilým a v prípade C. I. záznamy o vážnych poruchách existujú až v roku 2013 a 2014. Predtým uvádzané psychiatrické vyšetrenia sa týkali iba depresívnych stavov na jej strane, až viac ako rok po uzavretí kúpnej zmluvy bola u nej konštatovaná zábudlivosť, žiadne vyšetrenia MRI, EEG sa v jej zdravotnej dokumentácii nenašli, závery znalca boli len pravdepodobné, vyšetrit' ju nebolo možné, nakoľko v priebehu konania zomrela.

Súd prvej inštancie uzavrel, že žalobca neunesol dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení, ktoré by mali za následok spochybnenie platnosti právneho úkonu, kúpnej zmluvy, ktorú uzavreli jeho právní predchodcovia, a ktorou previedli na žalovanú nehnuteľnosť, v dôsledku čoho tento predmet dedičstva v čase smrti poručiťľa už nebol v ich spoluvlastníctve. Právní predchodcovia žalobcu až do svojej smrti boli oprávnení nakladať so svojim vlastníctvom, keďže závetom sa nadobúda vlastníctvo dediča až smrťou poručiťľa. Zo žiadneho ustanovenia Občianskeho zákonníka nevyplýva, že by poručiťľ nemohol naložiť za života so svojim majetkom pokiaľ spísal závet. Závetný dedič zdedí majetok, ktorý existuje ku dňu smrti poručiťľa a bol obsiahnutý v závete. Ak poručiťľ uviedol konkrétnu nehnuteľnosť v závete, ktorú má nadobudnúť závetný dedič, ale neskôr túto nehnuteľnosť predá, tak, že v čase smrti poručiťľa už túto nehnuteľnosť nemal vo vlastníctve, scudzená nehnuteľnosť poručiťľom

za jeho života, po spísaní závetu, nie je viac predmetom dedičstva. Lekárske správy nepreukázali jednoznačne tvrdenia o duševnej poruche predávajúcich v čase odpredaja nehnuteľnosti a ani zistené ochorenia v prípade C. I. neboli takého rázu, aby v čase uzavretia zmluvy jednoznačne potvrdili nespôsobilosť posúdiť svoje konanie a niesť následky. Preto súd prvej inštancie žalobu na určenie vlastníckeho práva právnych predchodcov žalobcu k predmetnej nehnuteľnosti zamietol, pre neunesenie dôkazného bremena.

V časti o trovách konania svoje rozhodnutie odôvodnil právne ust. § 255 ods. 1 a 2 CSP, vecne úspechom žalobcu (správne žalovanej), z ktorého dôvodu jej priznal náhradu trov konania v plnej výške.

2. Proti tomuto rozsudku v celom jeho rozsahu podal včas odvolanie žalobca, s návrhom na jeho zmenu vyhovením žalobe a zaviazaním žalovanej k náhrade trov konania žalobcu v rozsahu 100%. Uviedol odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. b/ (pri posúdení odvolania podľa jeho obsahu), f/ a h/ CSP. Dôvodil, že kúpna zmluva, ktorej posúdenie ako neplatnej bolo prejudiciálnou otázkou vo vzťahu k zmenenému petitu, bola uzavretá dňa 11.7.2012, k žalobe, podanej ešte v čase účinnosti OSP boli priložené listinné dôkazy, ktoré preukázali mentálny stav predávajúcich – starých rodičov žalobcu.

Vo vzťahu k C. I. boli priložené napr. lekársky nález na účely konania vo veciach kompenzácie, preukazu a parkovacieho preukazu zo 7.10.2013 (teda nález je vystavený nasledujúci rok po uzavretí kúpnej zmluvy); z tohto nálezu vyplýva, že menovaná v tom čase trpela senilnou demenciou, aterosklerózou, encephalopathiou, viacložiskovým poškodením mozgu – ide o stavy, ktoré logicky nemohli vzniknúť v priebehu 1 roka, tieto stavy sa vyvíjajú roky a príznaky sa zintenzívňujú s pribúdajúcim vekom. Encephalopathia predstavuje globálnu dysfunkciu mozgu. Senilná demencia je duševná porucha charakterizovaná úbytkom kognitívnych funkcií mozgu, postupne sa rozvíja porucha logického uvažovania, exekutívnych funkcií, orientácie, až dochádza k ťažkej deteriorácii intelektu. U menovanej potvrdil prítomnosť encephalopathie a viacložiskového poškodenia mozgu aj neurologický nález z 12.6.2013 (necelý rok po uzavretí kúpnej zmluvy). Psychiater taktiež potvrdil vo svojom náleze prítomnosť demencie, Alzheimerovu chorobu, organický syndróm s bludmi a depresívnu poruchu.

Vo vzťahu k M. I. boli priložené napr. lekársky nález na účely konania vo veciach kompenzácie, preukazu a parkovacieho preukazu zo 7.10.2013, ktorý u menovaného uvádza čiastočne správnu orientáciu priestorom a časom. Z prepúšťacej správy z geriatrického oddelenia NsP Dunajská Streda, a.s. z 22.7.2013 vyplýva ateroskleróza cerebrálna, encephalopathia a Parkinsonov syndróm.

Najmä u C. I. sú výrazne prítomné prvky svedčiace o tom, že menovaná nielen v roku 2013, ale aj v čase robenia právneho úkonu vzhľadom na postupnú etiológiu jej stavu mala také mentálne problémy, ktoré ju robili nespôsobilou na urobenie právneho úkonu – na uzavretie kúpnej zmluvy na predaj svojho bytu. Súd prvej inštancie sa s týmito listinnými dôkazmi v napadnutom rozsudku nijak nevysporiadal, i keď tieto listiny sú v ostrom kontraste s obsahom znaleckých posudkov psychiatra. V odôvodnení napadnutého rozsudku nie je žiadnym spôsobom poukázané na protichodné dôkazy a chýba vysvetlenie, či si súd prvej inštancie rozpor medzi listinami a znaleckým posudkom uvedomil a z akého dôvodu uprednostnil práve znalecký posudok, resp. znalecké posudky MUDr. Straku. V tomto zmysle napadnutý rozsudok neobsahuje adekvátne odôvodnenie s dopadom tohto na právo na spravodlivý proces. V zmysle uvedeného potom nie je možné ustáliť, či je súdom prvej inštancie zaujatý právny názor vôbec správny.

3. Žalovaná sa k odvolaniu žalobcu vyjadrila tak, že navrhla napadnutý rozsudok z dôvodu jeho vecnej správnosti potvrdiť. Uviedla, že z textu odvolania nevedela abstrahovať v čom konkrétne malo byť právne vyhodnotenie veci zo strany súdu prvej inštancie nesprávne, nebolo možné identifikovať, právne posúdenie ktorej otázky vníma žalobca ako nesprávne, ako ani prípadný – potenciálny správny výklad (aj keď je zrejmé, že takýto výklad žalobca nie je povinný poskytnúť v texte odvolania), absentuje v odvolaní konkrétna argumentácia, ktorú by mala žalovaná negovať. Naopak, žalovaná má za to, že súd z právneho hľadiska vyhodnotil všetky súvisiace otázky správne (vrátane predbežnej otázky).

Z argumentácie neúspešného žalobcu je zrejmé, že odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP sa v texte odvolania objavuje v dvoch líniiach: a) opísanie niektorých listín, ktoré boli v priebehu konania obstarané/vykonané, b) závery neúspešného žalobcu, ktoré sa týkajú toho, že na v odvolaní špecifikované listiny súd neprihliadal, resp. tieto nehodnotil, neriešil otázku údajného rozporu medzi žalobcom špecifikovanými listinami a obstaraným znaleckým posudkom.

Žalovaná má za to, že odôvodnenie rozsudku vo veci samej spĺňa všetky štandardné formálne aj materiálne náležitosti. V súlade s konštantnou judikatúrou ÚS SR a Európskeho súdu pre ľudské práva, nie je potrebné, aby sa súd v rozsudku vysporiadal s každou námietkou účastníka konania. Súd v odôvodnení veľmi detailne uvádza dôkazy, ktoré sám hodnotil a na ktoré v rámci konania prihliadal, napr. v 12. bode odôvodnenia rozsudku súd reaguje práve na tie listiny, resp. okolnosti, ktoré tvrdenia žalobcu

(v priebehu konania a aj v odvolaní o zdravotnom stave relevantných osôb) majú údajne negovať. Z tejto časti odôvodnenia teda vyplýva, že súd pri riešení skutkových okolností vychádzal aj z iných podkladov ako len zo znaleckého posudku, ktorý bol vo veci obstaraný v priebehu konania; v 22. bode odôvodnenia súd odkazuje na skutočnosť, že bolo vo veci potrebné obstarat' znalecký posudok, pričom súd uzavrel, že zistenia znalca nenasvedčujú tvrdeniam žalobcu; v 30. bode odôvodnenia súd explicitne uvádza, že lekárske potvrdenia nepreukázali jednoznačne tvrdenia o duševnej poruche... (t. j. ide o ďalší prejav toho, že súd prihliadal aj na iné listiny – ako len na znalecký posudok obstaraný v priebehu konania) a v 26. bode odôvodnenia rozsudku súd jasne deklaruje, že vykonané dôkazy hodnotil jednotlivo aj vo vzájomných súvislostiach (čo v konečnom dôsledku aj reálne vyplýva z jednotlivých bodov odôvodnenia). Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že súd v rámci rozhodovania vo veci nevychádzal výlučne zo záverov znaleckého posudku, ale aj z iných dôkazov, a tieto riadne a v potrebnom rozsahu aj hodnotil (napr. časové súvislosti diagnóz a pod.). Judikatúra ESLP nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Je to potrebné len v prípade, ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci (Georiadis c. Grécko z 29. 5. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998). To isté platí aj v kontexte povinnosti súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán v prípade, že tieto majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. 4. 1993, II. ÚS 410/06). V tomto kontexte je potom potrebné deklarovať – tak, ako to vyplýva aj z argumentácie uvedenej vyššie - že v tomto konaní žalobca pred súdom prvej inštancie nielenže nevzniesol žiadne námietky o údajnom rozpore v záveroch lekárskeho nálezu (predložených žalobcom) a súdom obstaraných znaleckých posudkov, ale – naopak – žalobca sa so závermi znalca stotožnil, tieto nespochybnil, nenamietal a dokonca na ne odkazuje vo svojom záverečnom návrhu ako na základ pre rozhodnutie súdu vo veci samej. Rovnako žalobca ani nenavrhol vykonanie ďalších dôkazov (po obstaraní znaleckého posudku).

V texte odvolania sa žalobca púšťa do odborných otázok medicínskej – psychiatrickej povahy, kedy on sám (prostredníctvom svojho právneho zástupcu) formuluje úvahy o tom, že vybrané listiny indikujú opodstatnenosť žaloby. Žalovaná odmieta, aby takéto úvahy osoby odborne nekvalifikovanej v danom odbore tvorili akýkoľvek základ pre úvahy či už súdu prvej inštancie alebo súdu druhej inštancie. V konečnom dôsledku je potrebné poukázať na to, že aj listiny, na ktoré poukazuje žalobca v odvolaní, tvorili súčasť spisu a zdravotnej dokumentácie, z ktorej znalec vo veci vychádzal. Toto potom indikuje, že samotné listiny, na ktoré žalobca odkazuje (ako možného dôkazu o opaku), nemôžu byť spôsobilé vyvolať opačný záver o duševnom stave fyzickej osoby ako je záver, ktorý vyplýva zo znaleckého posudku. V tomto zmysle sa potom javí ako účelové tvrdenie žalobcu, že parciálne listiny sú „protichodným dôkazom“ k zisteniam znalca. Naopak, tieto listiny boli súčasťou komplexu podkladov, z ktorých znalec vychádzal a ako také potom nie sú spôsobilé byť dôkazom o opaku toho, k čomu znalec dospel. Lekárske nálezy, na ktoré sa žalobca odvoláva navyiac predstavujú individuálne posúdenie konkrétneho lekára v určitom čase a priestore a nepredstavujú komplexné posúdenie zdravotného stavu menovaných osôb v širších súvislostiach, t.j. tak, ako tento úkon posúdenia uskutočnil súdom určený znalec. Žalovanej sa javí, že žalobca sa pokúša sám účelovo hodnotiť a poukazovať na vybrané lekárske správy bez toho, aby bol žalobca schopný posúdiť medicínske diagnózy a nadväzujúce javy, resp. prepojenia v ich celej šírke, a to napriek tomu, že je zrejme, že práve s listinami, na ktoré žalobca poukazuje, pracoval aj súdny znalec pri vyhotovovaní znaleckých posudkov. Súdny znalec však dokonca išiel nad rámec listín predložených k žalobe, zisťoval ďalšie okolnosti veci a zdravotný stav oboch menovaných osôb posúdil komplexne na základe všetkých existujúcich zdravotných podkladov a vlastných zistení.

4. Odvolací súd vo veci rozhodoval podľa ustanovení CSP, účinného od 1.7.2016, ktorým bol zrušený zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších zmien a doplnení (ďalej aj „O.s.p.“), keďže podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti a podľa ods. 2 vety prvej rovnakého ustanovenia právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozsudku súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. b/, f/ a h/ CSP), preskúmal napadnutý rozsudok v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offio na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho

pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je vo výroku vecne správny a je dôvodné ho potvrdiť.

Odvolaací súd nemal dôvod nesúhlasiť s argumentáciou použitou súdom prvej inštancie na podporu ním zvoleného spôsobu rozhodnutia (tak ako táto - rozumej argumentácia - vyplýva z odôvodnenia napadnutého rozsudku). U dôvodov predostretých súdom prvej inštancie dostatočne jasne a i objektívne presvedčivo by tak zásadne postačovalo i len konštatovať ich správnosť a odvolať sa na ne (prvá časť ust. § 387 ods. 2 CSP), odvolaací súd však aj v tejto konkrétnej veci musí urobiť zadosť tiež povinnosti vyporiadať sa s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní (§ 387 ods. 3 veta druhá CSP) a preto, ale aj pre celkovú úplnosť nad rámec už uvedeného súdom prvej inštancie dopĺňa (§ 387 ods. 2 CSP in fine) nasledovné:

5. Predmetnú žalobu (o určenie vlastníctva) súd prvej inštancie správne podriadil pod ustanovenie § 137 písm. c/ CSP ako žalobu o určenie či tu právo je, majúci za preukázaný naliehavý právny záujem. V prejednávanej veci nebola medzi stranami sporná otázka naliehavého právneho záujmu na žalobcom požadovanom určení a súd prvej inštancie vychádzal zo skutočnosti, že žalovaná je zapísaná v katastri nehnuteľností ako výlučná vlastníčka spornej nehnuteľnosti, hoci podľa tvrdení žalobcu bezpodielovými spoluvlastníkmi spornej nehnuteľnosti v čase smrti poručiteľa boli jeho starí rodičia M. I. a C. I., ktorých je žalobca závetným dedičom, a ktorí mali ako predávajúci neplatným právnym úkonom (kúpnu zmluvou) previesť vlastníctvo spornej nehnuteľnosti na žalovanú ako kupujúcu v čase keď podľa tvrdení žalobcu už starí rodičia trpeli duševnými poruchami, ktoré ich robili na tento právny úkon nespôsobilými. V takomto prípade mal aj podľa názoru odvolacieho súdu žalobca naliehavý právny záujem na požadovanom určení, pretože prípadné pozitívne rozhodnutie súdu o tejto otázke by bolo podkladom pre uskutočnenie dodatočného dedičského konania po jeho právnom predchodcovi, týkajúceho sa uvedenej nehnuteľnosti a následného zápisu zmeny vlastníka v katastri nehnuteľností.

6. V sporovom konaní súd postupuje v súlade s prejednacou zásadou civilného sporového konania, v ktorom je súd limitovaný skutkovými tvrdeniami strán sporu, ohľadom ktorých nesie každá zo strán dôkazné bremeno, pričom preukázaný skutkový stav v sporovom konaní je vždy výsledkom dôkaznej aktivity strán konania. Súd potom rozhoduje na základe skutkového stavu zisteného z vykonaných dôkazov (ako i na základe skutočnosti, ktoré neboli medzi stranami sporné). Úlohou súdu je dôkazy vyhodnotiť podľa svojej úvahy, a to každý jednotlivito a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho čo uviedli strany konania (porov. rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Obo/52/2010).

Ak chce byť žalobca v spore úspešný, musí v žalobe uviesť skutočnosti odôvodňujúce ním uplatňovaný nárok voči žalovanej a o týchto skutočnostiach je povinný poskytnúť tzv. plný dôkaz. To je výraz, ktorým práva teória označuje dôkaznú situáciu, kedy procesná strana v plnej miere, bez akýchkoľvek pochybností preukáže svoje skutkové tvrdenia a súd je povinný z týchto skutočností pri svojom rozhodnutí vychádzať. To isté platí aj pre žalovanú ohľadom skutkových tvrdení, ktoré vznesie v rámci obrany voči žalobnému návrhu a ktoré odôvodňujú ňou uplatnenú námietku. V civilnom práve platí princíp voľného hodnotenia dôkazov, závisí od úvahy súdu, či žalobca poskytol plný dôkaz o skutočnostiach, na ktorých zakladá svoj nárok, alebo či žalovaná poskytol plný dôkaz o skutočnostiach zakladajúcich námietku. To isté platí aj pri hodnotení protidôkazu, pričom by sa malo uplatňovať pravidlo, že ak jedna strana v dôsledku predloženia protidôkazu úspešne vyvráti alebo spochybní tvrdenie protistrany, nemôže súd považovať takéto tvrdenie vo svojom rozhodnutí za dokázané.

Odvolaateľ/žalobca v odvolaní vytýkal súdu prvej inštancie, že sa s listinnými dôkazmi (konkrétnymi lekárske nálezmi, ktorých obsah uviedol) v napadnutom rozsudku nijak nevysporiadal, i keď tieto sú v ostrom kontraste s obsahom znaleckých posudkov psychiára, že v odôvodnení napadnutého rozsudku nie je žiadnym spôsobom poukázané na protichodné dôkazy a chýba vysvetlenie, či si súd prvej inštancie rozpor medzi listinami a znaleckým posudkom uvedomil a z akého dôvodu uprednostnil práve znalecké posudky MUDr. Straku, že v tomto zmysle napadnutý rozsudok neobsahuje adekvátne odôvodnenie s dopadom tohto na právo na spravodlivý proces, keď potom nie je možné ustáliť, či je súdom prvej inštancie zaujatý právny názor vôbec správny.

Prílohou žaloby podľa popisu príloh na druhej strane žaloby (č. I. 2 spisu) mali byť iba lekárska správa o zdravotnom stave M. I. a lekárska správa o zdravotnom stave C. I., teda spolu 2 lekárske správy. V skutočnosti však bola prílohou žaloby Správa geriatrického oddelenia Nemocnice s poliklinikou Dunajská Streda, a.s., o hospitalizácii na danom oddelení M. I. od 11.7.2013 do 22.7.2013, Lekárska

správa – nález pre soc. potreby, týkajúca sa C. I., vystavená 8.1.2014 MUDr. Haseebom Daoodom, psychiatrom, Lekársky nález týkajúci sa C. I., vystavený MUDr. Jánosom Kovácsom, kardiológom, dňa 4.10.2013, Lekárska správa NEURON DS-PLUS, s.r.o., týkajúca sa C. I., vystavená MUDr. Erikou Plavou, neurológom, z 12.6.2013, teda 4 lekárske správy.

Z obsahu spisu vyplýva, že na pojednávaní dňa 8.12.2017 žalobca navrhol vykonať znalecké dokazovanie na ozrejenie psychického stavu jeho právnych predchodcov v čase uzavretia kúpnej zmluvy. Na základe uvedeného bolo súdom prvej inštancie uznesením z 9.4.2018 pod č. k. 5C/356/2014-127 nariadené vo veci znalecké dokazovanie znalcom z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria, MUDr. Máriom Strakom, znalcom z odboru psychiatria, ktorého úlohou bolo po oboznámení sa so spisovým materiálom súdu a zdravotnou dokumentáciou M. I. a C. I. vyjadriť sa k tomu, či trpeli duševnou alebo inou poruchou v čase podpísania kúpnej zmluvy dňa 11.7.2012, ak áno, akou a akým spôsobom mohla táto porucha ovplyvniť konanie poručiteľov, či boli v čase podpisu kúpnej zmluvy schopní vzhľadom na ich vek a zdravotný stav posúdiť následky svojho konania, či dokázali v deň podpisu kúpnej zmluvy ovládať svoje konanie, či podpísali kúpnu zmluvu v trvalej alebo prechodnej duševnej poruche, ktorá by ich robila na tento úkon nespôsobilými.

Zo znaleckého posudku (ďalej aj len „ZP“) znalca MUDr. Mária Straku č. ZP 100/2018, týkajúceho sa nebohej C. I. vyplýva, že znalec vypracoval znalecký posudok po preštudovaní predmetného spisu a relevantnej zdravotnej dokumentácie nebohej, pri vypracovávaní znaleckého posudku zohľadnil lekárske nálezy nachádzajúce sa v spise zo dňa 8.1.2014 a 12.6.2013, z relevantnej zdravotnej dokumentácie (ktorá bola predložená znalcovi právnym zástupcom žalobcu) zohľadnil okrem iného nález všeobecného lekára zo 7.10.2013, diagnostické závery všeobecného lekára z 21.7.2010, nález neurológa z 24.10.2012, nález psychiatra z 8.1.2014, konzultáciu s I. D. z 29.6.2018. Zo záverov ZP vyplýva, že nebohá C. I. v čase podpísania kúpnej zmluvy dňa 11.7.2012 trpela podľa predloženej zdravotnej dokumentácie vysoko pravdepodobne zmiešanou cievnou kortiko-subkortikálnou demenciou a to zrejme ľahkého stupňa. V akej bola presne fáze demencie, v akom stupni, nie je možné samozrejme s definitívnou určitosťou aktuálne post mortem určiť, z dokumentácie to tiež nie je možné jednoznačne určiť. Dá sa určiť, že rok a pol, po vykonaní právneho úkonu, jej bola diagnostikovaná psychiatriom demencia mierneho až začínajúceho stredne ťažkého stupňa. Takisto po 3 mesiacoch po vykonaní právneho úkonu neurológ uvádza v náleze len „zábudlivosť“ a nie dementný syndróm (demencia). Pri tomto stupni (ľahkom) je postihnutý ešte schopný vykonávať z hľadiska psychiatrického právne úkony, je ešte schopný prejavíť slobodný názor, vôľu a kritickosť. Či nebohá C. I. v čase podpísania kúpnej zmluvy dňa 11.7.2012 bola schopná vzhľadom na svoj vek posúdiť následky svojho konania (znalec) nevie, musel by ju vyšetriť v dobe vykonania právneho úkonu, nehovoriac o skutočnosti, že z hľadiska psychiatrického žiaden vek nemôže diskvalifikovať osobu vykonávať právne úkony pokiaľ je plnoletá. Či nebohá C. I. v čase podpísania kúpnej zmluvy 11.7.2012 bola schopná vzhľadom na svoj zdravotný stav posúdiť následky svojho konania, nemôže určiť len z predloženej zdravotnej dokumentácie s poukazom na už uvedené. Z hľadiska psychiatrického (vychádzajúc z predloženej zdravotnej dokumentácie) dokázala nebohá poručiteľka C. I. v čase podpísania kúpnej zmluvy 11.7.2012 ovládať svoje konanie, vysoko pravdepodobne, z hľadiska psychiatrického. Nebohá poručiteľka C. I. podpísala kúpnu zmluvu 11.7.2012 v stave duševnej poruchy a to cievej demencie, zrejme ľahkého stupňa, pri tomto stupni (ľahkom) je postihnutý ešte schopný vykonávať, z hľadiska psychiatrického právne úkony, je ešte schopný prejavíť slobodný názor, vôľu a kritickosť, takže z hľadiska psychiatrického mohla byť na vykonanie tohto právneho úkonu spôsobilá, vysoko pravdepodobne.

Zo ZP MUDr. Mária Straku č. ZP 103/2018, týkajúceho sa nebohého M. I., vyplýva, že znalec znalecký posudok vypracoval po preštudovaní predmetného spisu a relevantnej zdravotnej dokumentácie nebohého, vychádzal pritom o.i. z prepúšťacej správy geriatrického oddelenia NsP Dunajská Streda o hospitalizácii od 11.7.2013 do 22.7.2013 a z relevantnej zdravotnej dokumentácie, ktorá mu bola predložená vo forme fotokópií právnym zástupcom žalobcu, pričom v predloženej zdravotnej dokumentácii nenašiel žiadne psychiatrické, či psychologické nálezy svedčiace o vyšetrení nebohého pre duševné ochorenie, poruchu alebo jeho liečbe pre duševné ochorenie, poruchu. Znalec si telefonicky overil v psychiatrických ambulantných zariadeniach okresov Trnava, Šamorín, Dunajská Streda, Senec, Pezinok, Hlohovec, Piešťany, Nitra, Galanta, Bratislava, že M. I. tu nebol evidovaný ani liečený, takisto nebol evidovaný ani liečený v ústavných psychiatrických zariadeniach PsN Pezinok, Veľké Zálužie, PO Nitra, Galanta. Znalcom teda nebolo objektivizované, že by bol nebohý počas svojho života psychiatricky ambulantne, či ústavne liečený. Na otázku, či trpel neb. M. I. v čase podpísania kúpnej zmluvy 11.7.2012 duševnou poruchou, ktorá by mohla ovplyvniť konanie poručiteľa znalec zodpovedať nevie, musel by ho osobne vyšetriť. Ak by ňou trpel, tak v predloženej zdravotnej dokumentácii neexistujú (nenašiel) relevantné psychiatrické záznamy o forenzne významnej duševnej poruche, jej stupni, závažnosti, či

jej psychiatrickej liečbe, na ktorú by sa nebohy počas života liečil. V dokumentácii nie je preukázané a zdokumentované (psychiatricky), že by takouto poruchou, chorobou trpel, či bol na ňu psychiatricky liečený. Ani telefonickými lustráciami v do úvahy pripadajúcich ambulantných a ústavných zariadeniach nezistil, že by bol v nich M. I. počas života evidovaný, liečený, vyšetovaný, či jeho psychický stav konzultovaný. Či bol neb. M. I. v čase podpísania kúpnej zmluvy 11.7.2012 schopný vzhľadom na svoj vek a zdravotný stav posúdiť následky svojho konania znalec určiť nevie, musel by ho vyšetriť. Vek samozrejme nie je v žiadnom prípade faktor vylučujúci osobe vykonávať právne úkony. Či trpel forenzne významnou duševnou poruchou zodpovedať teda nevie, mohol vychádzať len z predloženej zdravotnej dokumentácie, táto neopodstatňuje (neodôvodňuje) z hľadiska psychiatrického určiť, že nebohy nebol v danom čase schopný vykonať predmetný právny úkon. Či dokázal M. I. v čase podpísania kúpnej zmluvy 11.7.2012 ovládať svoje konanie zodpovedať znalec nevie, mohol vychádzať len z predloženej zdravotnej dokumentácie, táto neopodstatňuje z hľadiska psychiatrického určiť, že nebohy nebol v danom čase schopný vykonať predmetný právny úkon. Na otázku, či podpísal M. I. kúpnu zmluvu 11.7.2012 v stave trvalej alebo duševnej poruchy, ktorá by ho robila na tento úkon nespôsobilým, znalec odpovedať nevie, mohol vychádzať len z predloženej zdravotnej dokumentácie, táto neopodstatňuje z hľadiska psychiatrického určiť, že nebohy nebol v danom čase schopný vykonať predmetný právny úkon.

Vo vzťahu k C. I. odvolateľ v odvolaní poukazoval na lekárske nálezy z 12.6.2013 a 7.10.2013, vo vzťahu k M. I. na prepúšťacu správu z 22.7.2013 a lekársky nález zo 7.10.2013. Odvolací súd podotýka, že prílohou žaloby neboli a ani neskôr neboli súdu zo strany žalobcu predložené ani navrhnuté ako dôkazy lekárske nálezy zo 7.10.2013, preto v tejto časti nemohla byť námietka odvolateľa dôvodnou, avšak ako vyplýva zo znaleckých posudkov znalca MUDr. Mária Straku č. 100/2018 a č. 103/2018, znalci boli poskytnutá žalobcom zdravotná dokumentácia C. I. a v jej rámci aj nález všeobecného lekára zo 7.10.2013, ktorý znalec zohľadnil pri vypracovávaní znaleckého posudku, vo vzťahu k M. I. znalec uviedol, že psychiatricky forenzne významné a relevantné záznamy, zápisy v predloženej zdravotnej dokumentácii nenašiel, neobjektivoval. Lekársky neurologický nález z 12.6.2013 (týkajúci sa C. I.) a prepúšťacia lekárska správa z 22.7.2013 (týkajúca sa M. I.) boli prílohami žaloby, bolo nimi vykonané dokazovanie, aj znalec ich zohľadnil pri vypracovávaní znaleckých posudkov (viď str. 4 ZP č. 100/2018 aj ZP č. 103/2018) a súd prvej inštancie tieto listinné dôkazy riadne vyhodnotil jednotlivo i vo vzájomnej súvislosti s ostatnými dôkazmi (viď 8., 12., 26. a najmä 30. bod odôvodnenia napadnutého rozsudku). Odvolateľ nekonkretizoval v čom konkrétne spočíva ním (všeobecne) tvrdený ostrý kontrast (protichodnosť) lekárskeho nálezu s obsahom znaleckých posudkov, odvolací súd považuje námietku aj v tejto časti za nedôvodnú, žiadny kontrast medzi nimi nevidí a poukazuje tiež na skutočnosť, že ide o lekárske nálezy vystavené až po uzavretí kúpnej zmluvy, s ktorými sa súdom (na návrh žalobcu) ustanovený znalec zaoberal a zohľadnil ich pri vypracovaní znaleckých posudkov, ktorých závery žalobca nespochybnil.

Pokiaľ žalobca/odvolateľ namietal, že najmä u C. I. sú výrazne prítomné prvky svedčiace o tom, že menovaná nielen v roku 2013, ale aj v čase robenia právneho úkonu vzhľadom na postupnú etiologiu jej stavu mala také mentálne problémy, ktoré ju robili nespôsobilou na urobenie právneho úkonu – na uzavretie kúpnej zmluvy na predaj svojho bytu, odvolací súd k tejto námietke uvádza, že ide o subjektívny názor žalobcu, ktorý bol vyvrátený vyššie uvedeným záverom znaleckého posudku znalca, ktorý je odborne spôsobilou osobou na posúdenie danej otázky, znalecké dokazovanie bolo nariadené na návrh žalobcu, jeho závery žalobca nespochybnil, žiadne ďalšie dôkazy v tomto smere nepredložil ani nenavrhol.

Podľa § 191 ods. 1 a 2 CSP: (1) Dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. (2) Vierohodnosť každého vykonaného dôkazu môže byť spochybnená, ak zákon neustanovuje inak.

Dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci/strany. Hodnotením dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej vykonané procesné dôkazy hodnotí z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Súd pri hodnotení dôkazov v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi v tom, ako a s akým výsledkom má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa tu zásada voľného hodnotenia dôkazov (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14.9.2011 sp. zn. 3 Cdo 204/2009).

Hodnotiacia úvaha súdu pritom ale nie je svojvoľná, súd musí vychádzať zo všetkého, čo vyšlo v konaní najavo. Tieto skutočnosti musí súd rešpektovať a musí správne určiť ich vzájomný vzťah. Prítom súd nie je viazaný žiadnym poradím významu a dôkaznej sily jednotlivých dôkazov.

Odvolačný súd v prvom rade uvádza, že súd prvej inštancie túto svoju povinnosť splnil, výsledky vykonaného dokazovania riadne vyhodnotil a na ich základe odôvodnil rozhodnutie, s ktorým sa odvolací súd stotožňuje. Zo záverov rozsudku súdu prvej inštancie jednoznačne vyplýva, že súd posudzoval daný prípad komplexne, a teda zoberal do úvahy najmä, nie však výlučne znalecké posudky MUDr. Straku.

7. V posudzovanej veci súd prvej inštancie správne primárne skúmal prejudiciálnu otázku platnosti kúpnej zmluvy a za správny bolo treba považovať záver súdu prvej inštancie, podľa ktorého žalobca neunesol dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení o nespôsobilosti jeho právnych predchodcov na uzavretie kúpnej zmluvy. Žiaden z vykonaných dôkazov nepotvrdil, že by v čase spisania predmetnej kúpnej zmluvy predávajúci – právni predchodcovia žalobcu trpeli duševnou poruchou, ktorá by ich na tento úkon robila neschopnými, nespôsobilými. Iný dôvod neplatnosti kúpnej zmluvy žalobca netvrdil.

V prejednávanej veci sa žalobca domáhal určenia, že bezpodielovými vlastníkami spornej nehnuteľnosti v čase smrti boli právni predchodcovia žalobcu M. I. a C. I.. Ústrednou otázkou tak bolo, či im v čase smrti vlastníctvo k spornej nehnuteľnosti svedčalo alebo nie. Odvolací súd je názoru, že súd prvej inštancie dal na túto otázku jednoznačnú a dostatočnú odpoveď (že v čase smrti poručiť M. I. sporná nehnuteľnosť už nebola v bezpodielovom spoluvlastníctve M. I. a C. I., nakoľko pred jeho smrťou bolo vlastníctvo k nej nimi platne prevedené kúpnu zmluvou na žalovanú) a vecne správne rozhodol keď žalobu zamietol.

Odvolačný súd ani s prihliadnutím na uplatnené odvolacie argumenty žalobcu nenašiel dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov súdu prvej inštancie odchýliť a nemôže preto dať za pravdu odvolateľovi.

Vo vzťahu k zrušeniu predbežného opatrenia a rozhodnutiu o náhrade trov konania odvolateľ neuviedol žiadne konkrétne odvolacie námietky (nepostačuje všeobecné vymedzenie odvolacích dôvodov poukazom na § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP z úvodu odvolania). Odvolací súd nemôže v sporovom/kontradiktórnom konaní nahrádzať nevyhnutnú procesnú aktivitu odvolateľa a formulovať namiesto neho odvolacie dôvody, resp. preskúmavať rozhodnutie na základe iných, než stranou v odvolaní vznesených, konkrétnych námietok. Dôsledky takéhoto postupu idú výlučne na ťarchu odvolateľa a musia nevyhnutne viesť k potvrdeniu napadnutého rozhodnutia v takejto časti. Odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že predbežné opatrenie bolo nariadené len do právoplatného rozhodnutia vo veci samej. Vo vzťahu k náhrade trov konania (prvoinštančného i odvolacieho sp. zn. 10Co/250/2019) uvádza, že súd prvej inštancie správne aplikoval zásadu úspechu vo veci (§ 255 ods. 1 CSP) a procesne plne úspešnej žalovanej správne priznal proti žalobcovi nárok na plnú náhradu trov konania. Zjavne nevidel, rovnako ako ich nevidí ani odvolací súd, dôvody pre aplikáciu ust. § 257 CSP. V odvolaní žalobca nežiadal aplikovať ust. § 257 CSP a pokiaľ v predchádzajúcom konaní žalobca uvádzal, že rozhodnutie záviselo od úvahy súdu a znaleckého posudku a že z lekárskeho správ vyplývalo, že M. a C. I. trpeli určitými ochoreniami, ktoré dávali náznaky psychických chorôb, avšak len závery znaleckých posudkov dali odpoveď v akej miere a či vôbec v rozhodnom čase, v čom videl dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania žalovanej, odvolací súd sa s jeho názorom nestotožňuje, nakoľko k žalobe boli pripojené len lekárske správy vystavené až po uzavretí kúpnej zmluvy, nie pred alebo ku dňu uzavretia kúpnej zmluvy. V predmetnej veci nešlo o plnenie, ktorého výška by prípadne mohla závisieť od úvahy súdu alebo ZP, išlo o určovaciu žalobu a dôvodom jej zamietnutia bolo neunesenie dôkazného bremena žalobcom, žalovaná mala plný úspech vo veci. Odvolací súd zdôrazňuje, že ustanovenie § 257 CSP upravujúce moderačné právo súdu, osobitne zdôrazňujúce kritérium dôvodov hodných osobitného zreteľa, sa má vykladať prísne reštriktívne a teda uplatnenie tohto ustanovenia prichádza do úvahy len výnimočne, keď výnimočnosť môže spočívať v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach u strán sporu. V danom prípade má odvolací súd za to, že zo strany žalobcu neboli tvrdené žiadne také dôvody hodné osobitného zreteľa, žiadne výnimočné okolnosti veci alebo na strane žalobcu, ktoré by odôvodňovali použitie citovaného ustanovenia.

Odvolačný súd po preskúmaní napadnutého rozsudku vo veci samej ako aj celého obsahu spisu dospel k záveru, že súd prvej inštancie zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozhodnutia, pre svoje skutkové zistenia vzal do úvahy skutočnosti, ktoré vyplynuli z vykonaných dôkazov, prednesov strán, listinných dôkazov, žiadne podstatné skutočnosti, ktoré boli v tomto konaní vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli za konania najavo neopomenul. Odvolací súd nezistil, že by prvoinštančný súd porušil zásady vyplývajúce z ust. § 191 CSP v súvislosti s hodnotením dôkazov, jasne a výstižne vysvetlil, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, pričom svoje skutkové zistenia správne subsumoval pod aplikované právne predpisy a daný právny vzťah správne právne posúdil. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie náležite, podrobne a logicky odôvodnil, odôvodnenie napadnutého rozsudku dalo jasné a zrozumiteľné odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nároku a obranou proti takému uplatneniu. Súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky

nastolené stranou, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Súd prvej inštancie postačujúco odôvodnil svoje rozhodnutie; jeho zdôvodnenie ako celok spĺňa parametre zákona na odôvodnenie rozsudku, je v ňom totiž dostatočne vysvetlené z ktorých dôkazov pri rozhodovaní vychádzal aj ako vec – zistený skutkový stav – právne posúdil. Za odňatie možnosti konať pred súdom v žiadnom prípade nemožno považovať to, že súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv, či požiadaviek strany, ktorá je nespokojná s právnymi závermi, tým nemohlo dôjsť k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý súdny proces. Do práva na spravodlivý proces totiž nepatrí právo účastníka konania (strany), aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04), ani právo na to, aby bol účastník konania (strana) pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa rozhodlo v súlade s jeho požiadavkami (I. ÚS 50/04).

Odvolačný súd riadiaci sa týmito úvahami a osvojujúci si aj dôvody súdu prvej inštancie preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil.

8. Odvolačný súd nariadil súdu prvej inštancie podľa § 224 CSP vykonanie opravy zrejmych nesprávností napadnutého rozsudku, a to v jeho úvodnej časti, kde súd prvej inštancie namiesto predmetu konania – o určenie vlastníctva k nehnuteľnosti, uviedol nesprávne - o určenie neplatnosti právneho úkonu (ktorá otázka bola iba predbežnou vo vzťahu k rozhodnutiu vo veci samej o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti), a tiež vykonanie opravy IV. výroku napadnutého rozsudku, kde súd prvej inštancie namiesto správneho dátumu vydania zrušovaného predbežného opatrenia (11.8.2014) uviedol nesprávny dátum – 11.8.20124.

9. Podľa § 396 ods. 1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP tak, že procesne plne úspešnej žalovanej priznal nárok na náhradu trov tohto odvolacieho konania v plnej výške, a to z dôvodu, že strana, ktorá mala plný úspech vo veci (v prejednávanej veci žalovaná), má nárok na náhradu všetkých účelne vynaložených trov proti strane, ktorá vo veci úspech nemala (v prejednávanej veci žalobca), keď nevidel dôvody pre aplikáciu ust. § 257 CSP (viď 7. bod odôvodnenia tohoto rozhodnutia), ktoré v odvolaní ani neboli tvrdené.

10. Tento rozsudok prijal senát odvolacieho súdu hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/. (§ 421 ods. 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/. (§ 422 ods. 1 CSP)

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. (§ 424 CSP)

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77. (§ 425 CSP)

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil. (§ 426 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. (§ 427 ods. 1 CSP)

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. (§ 429 ods. 1 CSP)

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 ods. 2 CSP)

Súd vždy poučí strany o ich práve zvoliť si advokáta a o možnosti obrátiť sa na Centrum právnej pomoci. (§ 160 ods. 2 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. (§ 431 ods. 1 CSP)

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada. (§ 431 ods. 2 CSP)

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. (§ 432 ods. 1 CSP)

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. (§ 432 ods. 2 CSP)

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom. (§ 433 CSP)

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 434 CSP)

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania. (§ 435 CSP)